

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
за 2013 рік**

ПРОМИСЛОВІСТЬ

За підсумками 2013р. порівняно з 2012р. обсяги промислового виробництва становили 88,9%.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря випуск промислового виробництва зріс на 0,3%.

У добувній промисловості та розробленні кар'єрів індекс виробництва становив 81,8%, у переробній промисловості – 89,4%.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг промислової продукції порівняно з 2012р. склав 88,4%. За 2013р. вироблено 4,9 тис.т м'яса великої рогатої худоби, 1,1 тис.т ковбасних виробів, 10,9 тис.т молока рідкого обробленого, 3,5 тис.т масла вершкового, 14,1 тис.т сирів жирних, 29,3 тис.т борошна, 12,5 тис.т круп, 38,3 тис.т хліба та виробів хлібобулочних.

У текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів порівняно з 2012р. індекс промислової продукції становив 95,2%. За 2013р. вироблено 2842,5 тис.м² тканин вовняних, 180,1 тис.шт. білизни постільної, 374 тис.шт. постільних речей, 748,7 тис. пар взуття.

На підприємствах із виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності випуск промислової продукції склав 93,5%. За 2013р. вироблено 145,5 тис.м³ деревини уздовж розпиляної чи розколотої, розділеної на частини чи лущеної, завтовшки більше 6 мм, 37,6 тис.м² брусків, планок та фриз для паркетного або дерев'яного покриття підлоги, профільованих, незібраних, з деревини листяних порід.

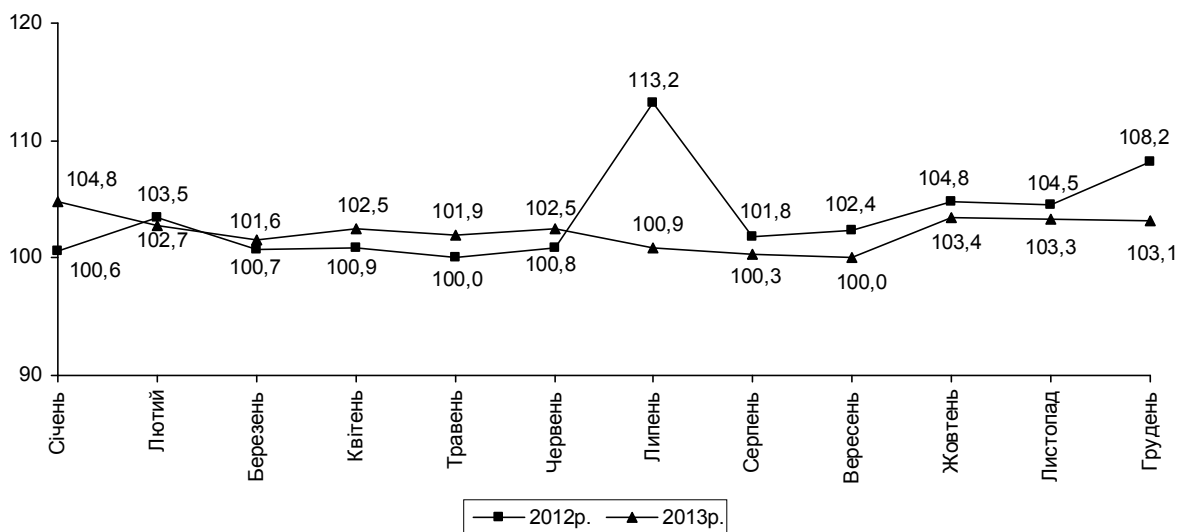
У виробництві хімічних речовин і хімічної продукції обсяг виробництва порівняно з 2012р. збільшився на 16,1%.

На підприємствах із виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції за 2013р. індекс промислової продукції становив 92,5%, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, – 90,6%, у машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування, – 79,1%. За 2013р. вироблено 28,6 млн.шт.умов. будівельної невогнетривкої керамічної цегли, 42,4 тис.м³ елементів конструкцій збірних для будівництва з цементу, бетону або штучного каменю.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

За попередніми розрахунками, обсяг продукції сільського господарства за 2013р. в усіх категоріях господарств становив 103,1% до 2012р. У сільськогосподарських підприємствах він був 106,0%, а в господарствах населення – 98,8%. Індекс обсягу виробництва продукції рослинництва становив 103,3%, продукції тваринництва – 102,5%.

Зміни обсягів сільськогосподарського виробництва
(наростаючим підсумком у % до відповідного періоду попереднього року)

За попередніми даними, в області господарствами всіх категорій у 2013р. одержано 3119,4 тис.т зерна (на 6,1% більше обсягу 2012р.), з них сільськогосподарськими підприємствами вироблено 2961,8 тис.т (94,9% загального збору), господарствами населення – 157,6 тис.т (5,1%). У 2013р. з одного гектара намолочено 46,7 ц зернових (у 2012р. – 43,2 ц). У сільськогосподарських підприємствах урожайність була вища, ніж у господарствах населення, на 20,9 ц і становила 48,5 ц з гектара.

У загальному виробництві зернових культур провідне місце належить кукурудзі – 72,2%, пшениці – 17,6%, житу – 4,9%, ячменю – 2,7%.

Насіння соняшнику намолочено 286,4 тис.т, що в 1,5 раза більше, ніж торік. Цукрових буряків (фабричних) зібрано 262,7 тис.т (47,3% обсягу 2012р.).

Виробництво овочів становило 209,8 тис.т (101,0% рівня 2012р.), картоплі накопано 1519,2 тис.т (93,2%). Традиційно основними виробниками картоплі та овочів залишаються господарства населення. Їх частка становить, відповідно, 92,9% та 95,7%.

Плодів та ягід зібрано 16,2 тис.т (на 7,3% більше, ніж у 2012р.).

Господарствами всіх категорій у 2013р., за попередніми даними, реалізовано на забій 63,7 тис.т худоби та птиці (у живій вазі), що на 16,5%

більше, ніж у 2012р., вироблено 583,4 тис.т молока (на 0,4% більше) та 289,1 млн.шт. яєць (на 6,6% більше).

Питома вага господарств населення в загальному виробництві м'яса становила 45,5%, молока – 63,3%, яєць – 83,2%.

За розрахунками, на 1 січня 2014р. загальне поголів'я великої рогатої худоби налічувало 244,4 тис. голів (на 0,9% менше, ніж на 1 січня 2013р.), у т.ч. корів – 131,0 тис. (на 2,6% менше); свиней – 234,6 тис. (на 6,7% більше), овець і кіз – 35,9 тис. (на 1,7% більше), птиці всіх видів – 4012,2 тис. голів (на 8,8% більше).

У господарствах населення утримувалося 40,4% загальної чисельності великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 56,5%; 57,0% – свиней, 89,1% – овець і кіз та 79,6% – птиці всіх видів.

БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Підприємствами області за 2013р. виконані будівельні роботи на суму 463,2 млн.грн. Індекс будівельної продукції в області у 2013р. становив 82,2% проти 2012р.

Більше половини загального обсягу будівельних робіт (60,2%) виконано підприємствами на будівництві будівель, з яких 27,5% – на будівництві житлових будівель, 32,7% – нежитлових будівель. Обсяг будівельних робіт, виконаних власними силами підприємств, на будівництві інженерних споруд становив 39,8%.

Нове будівництво, реконструкція, розширення та технічне переоснащення склали 80,6% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 14,7% та 4,7% відповідно.

Підприємствами м.Чернігова виконано 45,3% загального обсягу будівництва, м.Прилук – 36,8%, м.Ніжина – 5,2%.

ТРАНСПОРТ

Підприємства автомобільного транспорту, з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями, у 2013р. перевезли 1496,9 тис.т вантажів (82,8% до 2012р.). Обсяг виконаного вантажообороту становив 586,7 млн.ткм (82,1%).

Послугами пасажирського транспорту області скористалися 105,6 млн. пасажирів, що становить 85,1% рівня 2012р. Пасажирооборот виконано в обсязі 908,8 млн.пас.км (90,7%).

Послугами автомобільного транспорту області, з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями, скористалися 69,1 млн. пасажирів, що становить 82,6% рівня 2012р. Обсяг виконаного пасажирообороту становив 740,7 млн.пас.км (90,8%).

Загальні обсяги пасажирських перевезень та пасажирообороту, здійснені тролейбусним транспортом, скоротилися на 9,7%.

Послугами річкового транспорту за 2013р. скористалися 19,7 тис. пасажирів, що на 0,5% менше рівня 2012р. Обсяг виконаного пасажирообороту зріс на 2,9% й становив 0,3 млн.пас.км.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За січень–листопад 2013р. обсяги експорту та імпорту товарів становили, відповідно, 497,2 млн.дол. США та 537,7 млн.дол. США. Порівняно із січнем–листопадом 2012р. експорт збільшився на 2,2%, імпорт – на 6,4%. Від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 40,5 млн.дол. США (у січні–листопаді 2012р. також від’ємне – 18,6 млн.дол.).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,92 (у січні–листопаді 2012р. – 0,96).

Партнерами підприємств та організацій області були 109 країн світу (з них 28 країн ЄС).

До країн СНД було експортовано 53,9% всіх товарів, до країн ЄС – 26,3% (у січні–листопаді 2012р., відповідно, 51,8% та 24,7%).

Серед країн СНД головними торговими партнерами в січні–листопаді 2013р. як в експорті, так і в імпорті товарів були Російська Федерація та Білорусь.

Серед країн-членів ЄС найвагоміші експортні поставки здійснювалися до Іспанії, Румунії, Італії, Франції, Литви, Нідерландів, Польщі, Ірландії, Німеччини та Португалії.

Серед інших країн найбільше експортувалися товари до Туреччини, Китаю, Грузії, Єгипту, Японії та Лівії.

Серед найбільших країн-партнерів зріс експорт товарів до Азербайджану (в 1,7 раза), Китаю (в 1,6 раза), Казахстану (в 1,5 раза), Франції (на 41,6%), Румунії (на 33,5%), Італії (на 21,9%), Туреччини (на 13,6%), Білорусі (на 5,0%); зменшився – до Російської Федерації (на 2,3%), Іспанії (на 11,4%), Молдови, Республіки (на 13,9%) та Грузії (на 15,7%).

У загальному обсязі експорту товарів порівняно із січнем–листопадом 2012р. збільшилася частка паперу та картону, текстильних матеріалів та текстильних виробів, насіння й плодів олійних рослин, взуття, машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання, молока та молочних продуктів. Натомість зменшилася частка готових харчових продуктів, зернових культур, деревини й виробів із неї.

Із країн СНД імпортовано 38,9% всіх товарів, із країн ЄС – 36,4% (у січні–листопаді 2012р. – відповідно, 41,0% та 34,4%).

Найвагоміші імпортні поставки товарів серед країн-членів ЄС здійснювалися з Німеччини, Польщі, Італії, Великої Британії, Угорщини та Нідерландів.

Серед інших країн світу найбільші імпортні поставки були з Індії, Китаю, Бразилії та США.

Порівняно із січнем–листопадом 2012р. збільшилися надходження з Угорщини (у 6,3 раза), США (в 1,8 раза), Індії (на 48,4%), Німеччини (на 37,9%), Білорусі (на 33,1%), Китаю (на 25,0%), Великої Британії (на 11,1%), Польщі (на 1,7%), Італії (на 0,8%); зменшилися – з Російської Федерації (на 23,0%), Бразилії (на 33,8%).

У загальному обсязі імпорту товарів збільшилася частка продукції хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них, котлів, машин, текстильних матеріалів та текстильних виробів, паперу та картону. Зменшилася частка готових харчових продуктів, засобів наземного транспорту, крім залізничного.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Оборот роздрібної торгівлі (включаючи роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) за 2013р. становив 16126,1 млн.грн. і збільшився проти 2012р. на 9,4%.

Оборот ресторанного господарства (з урахуванням обороту фізичних осіб-підприємців) за 2013р. становив 415,4 млн.грн., що склало 96,2% проти 2012р.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі та ресторанного господарства, за 2013р. становив 6835,5 млн.грн. і збільшився в порівнянних цінах проти 2012р. на 7,2%.

ЦІНИ І ТАРИФИ

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у 2013р. становив 99,4% (у 2012р. – 98,8%).

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої знизилися на 2,3%. Найбільше знизилися ціни на фрукти (на 21,9%) та рис (на 13,0%). На 9,7–11,1% стали дешевшими продукти переробки зернових та олія; на 1,7%–3,2% – м'ясо та м'ясопродукти, макаронні вироби, риба та продукти з риби.

У той же час відчутно (в 1,7 раза) зросла в ціні картопля, на 40,5% – цибуля, на 21,5% – цукор. Масло, буряк та морква стали дорожчими на 12,0–13,6%; сири, молоко, фруктові соки та кисломолочна продукція – на 4,5–8,3%.

Тютюнові вироби подорожчали на 12,6%, алкогольні напої – на 3,9%.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива в цілому підвищилися на 0,8%.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 7,5%, послуги освіти стали дорожчими на 1,4%.

Зниження цін на транспорт на 0,4% зумовлено, в основному, здешевленням палива та мастил на 4,1%. Водночас зросла вартість перевезень пасажирським залізничним та автодорожнім транспортом (відповідно на 14,1% та 2,2%), обслуговування та ремонту власних транспортних засобів – на 4,3%.

Одяг і взуття, побутова техніка, аудіотехніка, фотоапаратура та обладнання для обробки інформації стали дешевшими на 2,6–7,6%.

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

У січні–листопаді 2013р. **середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників** підприємств, установ та організацій (з кількістю працюючих 10 осіб і більше) порівняно з відповідним періодом 2012р. зросла на 8,5% й становила 2486 грн.

Продовжував утримуватися високий рівень диференціації розмірів заробітної плати за видами економічної діяльності. Серед більш оплачуваних у січні–листопаді 2013р. були працівники, зайняті у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, виготовленні виробів із деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності, фінансовій та страховій діяльності, добувній промисловості й розробленні кар'єрів, де нарахування в 1,4–1,7 раза перевищили середньообласний показник. Водночас абсолютний розмір заробітної плати працівників підприємств із тимчасового розміщування й організації харчування, поштової та кур'єрської діяльності, виробництва автотранспортних засобів, причепів, напівпричепів та інших транспортних засобів не перевищував 59,4% середнього показника в області.

Індекс реальної заробітної плати в січні–листопаді 2013р. порівняно з відповідним періодом 2012р. становив 110,1%.

Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати впродовж січня–листопада 2013р. збільшилася на 4,2 млн.грн. (21,1%) та на 1 грудня 2013р. становила 24,1 млн.грн. Сума боргу складає 4,4% від фонду оплати праці, нарахованого за листопад 2013р.

Упродовж січня–листопада 2013р. **субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг призначено 57,8 тис. сімей**, що становило 95% від загальної кількості сімей, які звернулися за субсидіями. Загальна сума призначених субсидій становила 6824,0 тис.грн. (у міських поселеннях – 5855,7 тис.грн., у сільській місцевості – 968,3 тис.грн.). Середній розмір допомоги, призначеної одній сім'ї в листопаді, становив 172,2 грн. Крім того, 14,5 тис. сімей (92,2% із числа тих, які звернулися) було призначено субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива (у міських поселеннях – 1,9 тис. сімей, у сільській місцевості – 12,6 тис. сімей). Середній розмір субсидії цього виду, призначеної в листопаді, становив 747 грн. на одну сім'ю.

У січні–листопаді 2013р. **населення області сплатило за житлово-комунальні послуги**, включаючи погашення боргів попередніх періодів, 649,9 млн.грн. (102,9% нарахованих сум).

РИНОК ПРАЦІ

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець грудня 2013р. становила 14,3 тис. осіб, або більше чверті (29,6%) усіх безробітних працездатного віку, визначених за методологією Міжнародної Організації Праці. Допомогу з безробіття отримували 81,9% осіб, які мали статус безробітного.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому в області порівняно з листопадом збільшився на 0,4 в.п. й на кінець грудня 2013р. становив 2,3% населення працездатного віку. Цей показник був вищим серед населення сільської місцевості (2,6%) порівняно з мешканцями міських поселень (2,1%).

За сприяння державної служби зайнятості у 2013р. було працевлаштовано 15,0 тис. осіб, або 32,1% громадян, які мали статус безробітного в цьому періоді, у т.ч. в грудні 2013р. – 0,4 тис. осіб, або 2,5% всіх громадян, працевлаштованих за рік.

Серед зареєстрованих безробітних, які отримали роботу в грудні 2013р., більше половини становили жінки, а 44,7% були у віці до 35 років.

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу у зв'язку з безробіттям упродовж грудня 2013р., становила 12,1 тис. осіб. Середній розмір допомоги з безробіття становив 1083 грн., що дорівнює 88,9% законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (1218 грн.).

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Чисельність наявного населення в області на 1 грудня 2013р. становила 1067,9 тис. осіб. Упродовж січня–листопада 2013р. кількість жителів Чернігівщини зменшилася на 9930 осіб, що в розрахунку на 1000 наявного населення становило 10,1 особи.

Зменшення чисельності населення області відбулося переважно за рахунок природного скорочення (9115 осіб), міграційне скорочення населення склало 815 осіб.

Народжуваність у січні–листопаді 2013р. становила 9,3 живонароджених у розрахунку на 1000 наявного населення проти 9,5 рік тому, а смертність не змінилася – 18,6‰.

У січні–листопаді 2013р. міграційний приріст населення зафіксовано в містах обласного значення Чернігів та Прилуки, а також у

Бобровицькому та Чернігівському районах; міграційне скорочення – у м.Ніжині та 20 районах області.

Мігранти з інших регіонів України становили 41,7% прибулих на Чернігівщину, з інших країн – 5,0%. До інших регіонів України виїхали 48,2% загальної кількості вибулих, за кордон – 1,3%.

Головне управління статистики
у Чернігівській області